

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ เรามาทำบุญกุศลนี้เราต้องการธรรมะ ธรรมะเป็นอาหารของใจ ถ้าใจมี ธรรมะเป็นอาหารนะ โลกจะวิกฤติขนาดไหน เราก็จะมีจุดยืนของเรา ถ้าจิตใจเราเร่ร้อน จิตใจเรา หิวโหยนะ เราจะมีทรัพย์สมบัติ เราจะมีความอบอุ่นทางโลก แต่หัวใจมันว่าเหวณะ หัวใจมันทุกข์ มันร้อนของมัน ถ้าหัวใจทุกข์ร้อน เราไปทำบุญกุศล สิ่งที่เราเสียสละนี้มันเป็นวัตถุ วัตถุเป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนทนะ “อานนทฺ์ เธอบอกเขาณะ” เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน “อานนทฺ์ เธอบอกเขาให้ปฏิบัติบูชาเถิด อย่าบูชา ด้วยอามิสเลย” แต่เราก็บูชาด้วยอามิส เพราะสิ่งที่เราบูชาด้วยอามิสนี้เราก็แสวงหามาเป็นบุญกุศล ของเรา เป็นโอกาสของเรา เราก็แสวงหา เราก็ต้องการสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา สิ่งนี้เป็นอามิส เป็นอามิสเพื่ออะไร? เพื่อดึงหัวใจของเรามาให้มันมีการเสียสละ ให้มันมีการเปลี่ยนแปลง เห็น ใหม่ ริไซเคิล วัตถุต่างๆ ริไซเคิลเพื่อเป็นประโยชน์ของเขา หัวใจมันดิบๆ หัวใจมีแต่ความทุกข์ ความร้อนในหัวใจ เรายริไซเคิลด้วยการเสียสละ ด้วยการทำบุญกุศลของเรา สิ่งนี้เป็นประโยชน์ ของเรา เห็นใหม่ เป็นประโยชน์หยาบๆ เพราะเรามองเห็นไม่ได้ พอเรามองเห็นไม่ได้ เราก็ว่าสิ่งนี้ เป็นงานที่ว่าสาหัสสากรรจ์ของการกระทำเราแล้ว แต่เวลาเราไปทำงานทางโลก ทำงานทางหน้าที่ การงานของเรา เราทุกข์เรายากขนาดไหน เราแสวงหา เราพอใจทำ เราพอใจทำเพราะเราเห็นสิ่ง ตอบแทนไง เราเห็นสิ่งตอบแทนที่เราทำสิ่งใดขึ้นมา เรามีสิ่งตอบแทนมาเพื่อดำรงชีวิต เพื่อปัจจัย เครื่องอาศัย เพื่อศักยภาพของเราในการดำรงชีวิตของเรา

นี่เรามองเห็นเรื่องที่เราทำได้แล้วได้ประโยชน์ แต่เราไม่มองเห็นหรือว่าจิตใจของเรามัน เร่ร้อน จิตใจเรามันหิวกระหาย จิตใจเรามันทุกข์มันยาก มันต้องการสิ่งใดๆ สิ่งนี้เรามาเพื่อความ ดำรงชีวิตของเรา นี่ปัจจัยเครื่องอาศัย เราเห็นสิ่งตอบแทน เราก็กระทำ แต่ถ้าใครเห็นสิ่งตอบแทน ของธรรมนะ ใครเห็นสิ่งตอบแทนของธรรม เห็นใหม่ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะ

ข้อมุ้มครองผู้นั้น เวลารักษาศีลๆ เวลารักษาศีลเราบอกว่าเรารักษาศีล เรามีข้อจำกัดของเรา เรารักษาศีลแล้วเราทำสิ่งใดไม่ได้เลย มันติดขัดไปหมดเลย

รักษาศีล ก็ความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติ มันมีสติปัญญาของมัน มันไม่ทำสิ่งใดหรือก มันไม่ทำสิ่งใดหมายความว่า ไม่ฉกชิงวิ่งราวของใคร ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ทุจริตของใคร ถ้าไม่ทุจริตของใคร นี่มันถือศีลเป็นความบริสุทธิ์ของใจ แต่กิเลสมันครอบงำใจอยู่ มันแสวงหาของมัน มันจะเอาแต่ตามพอใจของมัน เวลาที่มีศีลขึ้นมาเป็นรั้วรอบขอบชิด จิตใจมันก็อึดอัดแล้ว จิตใจอึดอัดก็ว่าจิตใจอึดอัด จิตใจต้องการธรรมะ จิตใจต้องการธรรมะเป็นอาหาร แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติมันอึดอัดทำไมล่ะ? มันอึดอัดเพราะว่ากิเลสมัน โคนรั้วรอบขอบชิดล้อมมันไว้

กิเลสคือต้นหาความทะยานอยาก กิเลสมันคืออวิชชา คือความไม่รู้ มันไม่รู้แล้วมันยังฟาดวงฟาดงาในหัวใจของเรา มันไม่รู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก เห็นไหม มันเอาแต่ใจของมันๆ แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีหนักมีเบา เวลาที่มีหนักมีเบาละ มีการกระทำ มีขอบมีเขตของมัน ถ้ามีขอบมีเขตของมัน เพื่อดูแลหัวใจของเราเข้ามา ถ้าดูแลใจเข้ามา นี่ธรรมเป็นอย่างนี้ เวลาธรรม เราฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็อยากได้ นิพพานๆ คือความสุขอย่างยิ่ง นิพพานวิมุตติสุข เราก็อยากหิบบว่าเอา

เวลาหลวงตาท่านเทศน์นะ ท่านบอกเวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ว่าการ นิพพานหิบบเอาได้เลย นิพพานหิบบเอาได้เลย เพราะอะไร เพราะใจของหลวงปู่มั่นท่านเป็นนิพพาน ใจของหลวงปู่มั่นท่านวิมุตติไปแล้ว พอท่านวิมุตติไปแล้ว คนที่อยู่กับความสุขอย่างนั้น ท่านถึงเอาความสุขอย่างนั้นมาแจกจ่ายพวกเรา พอความสุขอย่างนั้นมาแจกจ่ายพวกเรา เราก็จินตนาการได้ใช่ไหม พอจินตนาการได้ เราก็จะหิบบเอาจะคว่ำเอา

จะคว่ำเอาอย่างนั้นก็เป็นสมบัติของหลวงปู่มั่น เป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ของเรา ท่านเมตตาเรานะ เมตตาเพราะอะไร เพราะคนที่จิตใจจะเป็นอย่างนั้นได้ ท่านต้องพยายามประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านไม่ได้มาด้วยการชุบมือเปิบหรือก สิ่งที่ชุบมือเปิบในโลกนี้ไม่มี ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เห็นไหม นี่ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราต้องสร้างเหตุ นั้น เราต้องทำสิ่งนั้นมา มันถึงเป็นธรรมสิ่งนั้นขึ้นมา ใจของท่านเป็นธรรม เวลาท่านเทศน์ว่าการ ท่านก็เอาธรรมในใจของท่านมาเผยแผ่ให้พวกเรา มาเป็นตัวอย่างให้พวกเรา พอได้ยินได้ฟังขึ้นมา เราก็จะหิบบจะฉวยเอา ถ้าหิบบฉวยเอามันก็ไปชุบตัวเอาไป ถ้าไปชุบตัวเอา มันชุบตัว ทองชุบ เห็น

ไหม พอมันโดนความร้อนมันก็ลอกของมัน นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราฟังพาอาศัยได้ เราฟังพาอาศัยได้ เพราะว่าธรรมะให้ประโยชน์อะไรกับเรา? ธรรมะให้ประโยชน์กับชีวิตนี้

พ่อแม่โดยความสัมพันธ์นะ ความเมตตาของพ่อแม่ ความผูกพัน เห็นไหม พ่อแม่ถ้ามีลูกออกมา เพราะด้วยความรักของพ่อแม่ นี่สายบุญสายกรรม ถ้าพ่อแม่ที่เขาไม่รับผิดชอบ เขาไปโยนทิ้ง ชีวิตเราจะมาอย่างนี้ไม่ได้ นี่ธรรมๆ ธรรมมีประโยชน์อะไรกับเรา ถ้ามันเข้าไปแทรกในหัวใจของผู้ใด ผู้นั้นจะมีคุณธรรม ผู้นั้นจะมีคุณธรรม จะให้ความร่มเย็นเป็นสุขกับเรา แล้วจิตใจของชาวพุทธเรา คุณแลศึกษาธรรมะมาๆ ทุกคนก็ต้องแสวงหา ทุกคนก็อยากประกาศว่าเป็นคนดีใช่ไหม ทุกคนก็เสียสละของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อประโยชน์กับเรา

ถ้าสังคมมีเหตุการณ์เสียสละ สังคมมีแต่ความร่มเย็นเป็นสุขขึ้นมา นี่ธรรมให้อะไรกับเรา? ให้สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุขใจ ให้สังคมที่มองตากันแล้วมีความปลื้มใจต่อกันใจ สิ่งนั้นให้ประโยชน์กับเราในสังคมนี้ใช่ไหม แต่ถ้าเป็นชีวิตของเราละ ถ้าชีวิตของเรา ในหัวใจของเราเวลานั้นเราร้อน เวลานั้นทุกข์มันยาก มันเผาใจ ใครจะช่วยเหลือเราได้ เห็นไหม เวลาพ่อแม่รักลูก รักขนาดไหนก็แล้วแต่ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาพ่อแม่ก็พยายามดูแลรักษา อุปัฏฐากได้แต่ข้างนอกเท่านั้นเอง

แต่หัวใจละ หัวใจที่เข้มแข็ง ถ้าหัวใจที่เข้มแข็งนะ สิ่งที่มีเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาเพราะอะไรล่ะ? ก็เพราะพฤติกรรมของเรา เพราะว่าความเป็นอยู่ของเรา เพราะเราทำตัวของเราอย่างนี้ ถ้าเราทำตัวอย่างนี้ คุณดี หมอเวลาเขารักษา เห็นไหม เขาบอกของแสลงอย่าไปกินมัน ของต่างๆ ดำรงชีวิต ของที่เป็นพิษเป็นภัยอย่าเอาเข้ามาในปากของเรา ถ้าเอาเข้ามาในปากของเรา กลืนเข้าไปในท้องก็เป็นพิษกับเรา เห็นไหม ถ้าเรามีสติปัญญา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราศึกษาๆ ศึกษาเพื่อประโยชน์กับเรานะ ถ้าศึกษามาเพื่อประโยชน์กับเรา เรามีสติปัญญาขึ้นมา เราสามารถบริหารอารมณ์ความรู้สึกของเราได้ มันทันอารมณ์ นี่เวลาถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มันทันอารมณ์ความรู้สึก มันบริหารอารมณ์ของเราได้

แต่ถ้าเราขาดสติ อารมณ์เป็นใหญ่ๆ อารมณ์มันหลุดระชากไป แล้วอารมณ์มันเจือปนด้วยอะไร? อนุสัยมันนอนมากับอารมณ์ความรู้สึกนี้ นี่ก็อนุสัย คือค้นหาความทะยานอยากมันนอนกับอารมณ์นี้ แล้วอารมณ์นี้เวลาเราคิดขึ้นมาเราก็ว่าเราคิด เราทำคุณงามความดีของเรา เป็นความดี

ของเรา แต่ถ้าเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มีสติ มีสติมันเริ่มยับยั้งแล้ว ยับยั้งความคิด คิดอย่างนี้คิดมาตลอดเวลา นี่คิดมา

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนานะ ศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญาในพุทธศาสนา ปัญญาอรบรู้อีกองสังขาร สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง คือ อารมณ์ความรู้สึกเรานี้แหละ ถ้าอารมณ์ความรู้สึกเรา นี่มันฉลาดในอารมณ์ของเราไง ถ้าเรามีสติปัญญา เราฉลาดในอารมณ์ของเรา เราฉลาดในตัวของเรา มันประเสริฐที่สุดเลย เพราะถ้าเราฉลาดในอารมณ์ของเรา เห็นไหม อารมณ์มันจะไม่มีอำนาจเหนือกว่าความรู้สึกอันนี้ ถ้าอารมณ์เหนือความรู้สึกอันนี้ เราก็คือเป็นขี้ขี้มัน

เราเป็นขี้ขี้ใคร เวลาเราเป็นขี้ขี้คนอื่น คนอื่นมาล้อผลเรา เราไม่พอใจ ทุกๆ คนบอกว่าคนนั้นเอาเปรียบๆ เรา เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันขี้หัวใจของเรา มันเอาเรดเอาเปรียบ มันบีบคอกอยู่ นี่เราไม่ทันอารมณ์ของเรา เห็นไหม ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา นี่มันฉลาดในอารมณ์ของเรา ถ้าเราฉลาดในอารมณ์เรา มันก็ควบคุมอารมณ์เราซะใหม่ ถ้าเราควบคุมอารมณ์ เราแสวงหาสิ่งอะไร? เราแสวงหาศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญามันเป็นมรรค มันเป็นวิธีการที่จะไปชำระล้างกิเลส เราจะหาเครื่องมือมา หาเครื่องมือมาเพื่อต่อสู้กับเสือโคร่งที่อยู่ในหัวใจของเรา

พญามารๆ ที่มันปกคลุมใจเรานี้คือเสือโคร่ง ยักษ์ใหญ่ที่มันคุมใจเรานี้ แต่เราไม่มีเครื่องมือสิ่งใดไปสู้มันเลย เราทำบุญกุศล เราเสียสละขึ้นมาก็เพื่อให้มีสติปัญญาขึ้นมา เพื่อฟังธรรมๆ ฟังธรรมของเรา ถ้าเราปฏิบัติธรรมขึ้นมา มันจะมีศีลขึ้นมา ศีลคือรั้วรอบขอบชิดขึ้นมา จะล้อมเสือโคร่งเข้ามาแล้ว จะล้อมพญามารเข้ามาแล้ว ไม่ให้มีอำนาจที่อารมณ์มันจะฉุดกระชากหัวใจดวงนี้ไป

ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เห็นไหม สติปัญญาขึ้นมาก็เพื่อฉลาดในอารมณ์ของเรา เพื่อทันอารมณ์ความรู้สึกของเรา ถ้าทันอารมณ์ความรู้สึกของเรา สิ่งที่เกิดมามันมีแต่ไฟเผาเผาในหัวใจนี้ ถ้าเผาเผาในหัวใจนี้ ทำไมเราคิด ทำไมไม่ทันมันล่ะ ทำไมเราแพ้ความรู้สึกเรตลอดเวลาล่ะ? เราแพ้ความรู้สึกเราเพราะเราไม่มีปัญญาไง ถ้าเรามีสติขึ้นมา มีสมาธิขึ้นมา สมาธิมันหยุดได้ หยุดความรู้สึกนึกคิดไว้ก่อน แล้วเวลามันหยุดความรู้สึกนึกคิดแล้ว เวลามันเกิดปัญญาขึ้นมา ถ้าเราขาดสติ เราทำไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก มันก็จะกระทบกระทั่งกันไป มันก็จะมีแต่ความบาดหมางกันไป

เราบอกว่าเราทำหน้าที่การงาน เราต้องประสบความสำเร็จ ทำหน้าที่การงาน...งานของโลกนะ เราหามาเพื่อดำรงชีวิต ถ้าหาสิ่งนี้มา ถ้ามันเป็นสัมมาทิฏฐิ มันเป็นความถูกต้องดีงามของเรา ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา สิ่งนี้ก็จะประโยชน์กับเรา แล้วไม่มีผลกระทบ แต่ถ้าเราทำอะไรโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเรา เวลาเราล้มลุกคลุกคลานขึ้นมา เราก็จะเสียใจว่าเราก็เป็นชาวพุทธ เราก็ทำบุญกุศลของเรา มาทำไมเราไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

โลกนี้ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา ความดำรงชีวิตของเรามันก็มีขึ้นๆ ลงๆ เป็นธรรมดา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา ถ้ามันขึ้น เราก็หลงไปกับมัน เราก็ไม่ขาดสติ คุณติ เวลาสังคมที่เขามีการออม เขาเก็บออมไว้เพื่ออะไร? เพื่อเวลาเขามีปัญหาขึ้นมา เขามีเงินออมของเขา เขาใช้ประโยชน์ของเขา เขาไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือยของเขา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เรา รู้จักเก็บ รู้จักรักษาของเรา

ถ้าเวลาประสบความสำเร็จในชีวิต เราก็มีสติปัญญา เวลามันล้มลุกคลุกคลาน เราก็มีสติปัญญา มีสติปัญญาว่า เรายังมีหัวใจอันนี้ เรายังมีพุทธะในหัวใจของเรา เรายังมีสติปัญญาขึ้นมา ทำทันอารมณ์ของเรา เราไม่ให้เอาอารมณ์ของเรามาเหยียบย่ำหัวใจของเรา นี่ใจ จิตใจต้องการธรรมะเป็นอาหารๆ ถ้ามีธรรมะเป็นอาหาร เราจะสูงส่ง เราจะเจริญรุ่งเรืองขนาดไหน มันก็มีสติปัญญาของเรา

คนที่เท่ากับคนใจใหม่ เขาก็มีมือมีเท้าเหมือนเรา ถ้ามีมือมีเท้าเหมือนเรา แต่เราสร้างคุณงามความดีของเรา มา เรามีวาสนาของเราขึ้นมา มันก็ประสบความสำเร็จของเรา เราก็เพื่อแผ่เจือจานเขา พอเพื่อแผ่เจือจานเขา คนที่ควรเพื่อแผ่เจือจาน นี่ใจ ธรรมะให้ประโยชน์อะไรกับเรา ธรรมะให้ประโยชน์อะไรกับเรา

ธรรมะให้ประโยชน์กับสังคม ให้กับผู้นำที่มีสติปัญญาที่จิตใจที่เป็นธรรม เขาไม่เอาไรด์เอาเปรียบ เขาจะดูแลสังคมของเขา แต่เวลาล้มลุกคลุกคลานมา ล้มลุกคลุกคลานมา เราก็ยังมีสติปัญญาของเรา เราก็มีจิตใจของเรา เราก็ยังมีพุทธะของเรา

ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาพระสิวลี เห็นใหม่ เป็นพระอรหันต์ที่มีลาภสักการะมากที่สุด เวลาพระอรหันต์สมัยพุทธกาล เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่ทุกข์จนเข็ญใจก็มีเหมือนกัน นี่เขาเสมอกันด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ในหัวใจอันนั้น เขาเสมอกันด้วยพุทธะในหัวใจ ถ้าพุทธะมันมีสติปัญญาขึ้นมา จะทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหนก็เป็นพระอรหันต์ เวลาจะรำรวมมหาศาล เป็นพระสิ

วลี ไปที่ไหนมีแต่คนให้ลาภสักการะ ก็เป็นพระอรหันต์ แต่ความเป็นพระอรหันต์แต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันที่ว่าพระสิวลีท่านสร้างของท่านมา เวลาทำบุญที่ไหน จะเป็นหัวหน้าที่ไหน ท่านจะเสียดสละของท่านมาตลอดเวลา พระที่ทุกข์จนเจ็บใจเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน เขาก็สร้างบุญกุศลของเขามา แต่บุญกุศลเขาทำเฉพาะตัวของเขา เขาทำเฉพาะตัวของเขา เขาแสวงหาของเขา เขาทำของเขา จิตใจของเขา เขาทำของเขาด้วยความเข้มแข็งของเขา เขาถึงมีสติปัญญาที่สามารถสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้

การสำเร็จเป็นพระอรหันต์ต้องมีมรรคญาณ ต้องมีสติปัญญาในหัวใจ สติปัญญาเป็นภาวนามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาที่เราจำกันมา ปัญญาที่เราแสวงหากันมาอย่างนี้ ปัญญาที่แสวงหาอย่างนี้ เห็นไหม เราไม่เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกเรา เราไม่ฉลาดกับอารมณ์ความรู้สึกของเรา อารมณ์ความรู้สึกเราแสวงหาทุกๆ เราก็ยึดมั่นว่าเป็นเราๆ แต่ถ้าเราฉลาดกับอารมณ์ของเรา อารมณ์ที่เกิดขึ้นมามีสติปัญญาแยกแยะได้ไหม ถ้ามีสติปัญญาแยกแยะขึ้นมา สิ่งนี้เป็นความจำ ความจำเป็นของยืม แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ความจริงมันเกิดขึ้นมา จะมีสติมีปัญญาขึ้นมา มีสติปัญญามันเกิดที่ไหน? สมถกรรมฐานฐานที่ตั้งแห่งการงานมันเกิดบนจิตใหม่ มีจิตใหม่ มีเจ้าของใหม่ มีที่มาที่ไปใหม่ สมบัติที่เราได้มาสมบัติที่เราได้มามันต้องเป็นสมบัติของเราสิ ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมาต้องเป็นปัญญาของเราสิ ปัญญาที่เป็นสัญญา ของยืมๆ มา เห็นไหม ถ้ามีสติปัญญา มันฉลาดกับอารมณ์

ขณะเราทำความดีแล้ว ปัญญามันเกิดขึ้นมาแล้ว ยังต้องมีสติปัญญาให้รู้เท่าทันเลย สติปัญญามันมี มารมันก็ใช้ด้วยใช้ใหม่ มารก็บอกว่าปัญญาของเรา สมบัติของเรา ทุกอย่างเป็นของเรา แล้วใครแตะไม่ได้ ใครแตะไม่ได้นะ อย่าแตะนะ แตะแล้วมันหวงนะ มันหวงมันหึงของมัน มันมีความเจ็บช้ำน้ำใจนะ ใครแตะ เห็นไหม คุณิ เวลาทางโลกเขาเป็นนักเลง เงานีอย่าเหยียบนะ ใครห้ามเหยียบงานะ

เหยียบงานมันมีอะไร คนเรากล้ามมันเดินไปด้วยกัน มันก็เหยียบงานเป็นธรรมดาละ แต่นี่เหยียบไม่ได้ๆ นี่ความรู้อย่างนี้หรือ ความรู้ ความหึงความหวงอย่างนี้หรือ ความรู้ที่มันผูกพันในใจ ที่มันเหยียบขำใจเป็นสมบัติของเราหรือ

ถ้าสมบัติของเรา สมบัติอย่างนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันเป็นไตรลักษณ์ มันเป็นเช่นนี้เอง แต่ยึดเป็นของตัวเอง เป็นเช่นนี้เองหรือ แต่ถ้ามันเป็นความจริงละ

เป็นความจริงมันเกิดที่ไหน? มันเกิดที่จิต ไม่มีใครรู้ใครเห็นกับเรา เราจะรู้จะเห็น มันเป็นปัจจัยตั้ง ปัจจัยตั้งก็อมันเกิดในหัวใจของเรา มันเกิดด้วยสติปัญญา ด้วยสติ ด้วยสมาธินะ ด้วยสติ ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาที่ชัดเจน ชัดเจนขึ้นมา มันรู้มันเห็นของมัน

คูสิ เวลาเราทำอาหาร เราพลั้งพลอไป เรายังเอาคมมีดเฉือนมือเราโดยเราขาดสติ นี่พอขาดสติไป พอเลือดมันออกมันก็เห็นไซ้ใหม่ แต่มันก็ได้เฉือนไปแล้ว นี่ก็เหมือนกัน เวลาสติปัญญามันเกิดขึ้นมาในหัวใจของเรา ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา เรารู้ของเรา มันชัดเจนของมัน ชัดเจนของมัน ถ้าจิตสงบแล้วมันเท่าทัน เท่าทันแม้แต่ขยับยังอารมณ์ก็ได้ด้วยสมาธิ เวลาเกิดอารมณ์ที่มันกระชากรุนแรงไป อารมณ์ที่มันข่มเหงหัวใจของเราไป ถ้าเรามีสมาธิ สมาธิยับยั้งได้หมด มีสติ มีสมาธิยับยั้งได้หมดเลย แล้วถ้าเกิดปัญญา ปัญญาที่สัมมาสมาธิขึ้นมา อืม! ปัญญาอย่างนี้ทำไมไม่เคยมี ปัญญาอย่างนี้ทำไมมันแหลมคม ปัญญาอย่างนี้มันเป็นคาบเพชรที่มันฟาดฟันกับอารมณ์ ความรู้สึกที่มันปล่อยวางไม่ได้ ปล่อยวางไม่ได้

ความคิดเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา เราเป็นคนที่ฉลาด เราเป็นคนที่ปัญญามาก เราเป็นคนที่ มีทิวภูมิานะมหาศาลสูมไว้เต็มหัว เวลามันเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่มันเกิดขึ้น นี่ถ้าเป็นปัจจัยตั้ง ปัจจัยตั้งที่มันเป็นสังขรณ์ที่เป็นภาวนามยปัญญา มันมีคุณสมบัติของมัน มันมีคุณสมบัติ มันเป็น สิ่งที่มีความคม มีความมูมานะ มีการกระทำ นี่มันทำของมันแล้วมันปล่อยของมัน ทำไมเราปล่อยไม่ได้ละ ทำไมเมื่อก่อนเราปล่อยไม่ได้ละ มันปล่อยไม่ได้เพราะอะไร เพราะเราทำสัพเพหระ เวลาเราทำขึ้นมา เราสัพเพหระ เห็นใหม่ สัพเพหระเราก็ทำด้วยความเห็นของเรา ทำด้วยว่าสิ่งนี้เป็น ปัญญา มันโดนอารมณ์ลุดกระชากไปยังไม่รู้ว่านี่อารมณ์เหนือเหตุผล อารมณ์เหนือหัวใจ แต่ถ้ามีสมาธิ เห็นใหม่ มีสติมีสมาธิขึ้นมา มันหยุดได้หมด นี่หยุดได้หมด ไม่มีอารมณ์สิ่งใดจะมาลุดกระชากลากไป แต่ถ้าเวลาเกิดปัญญาขึ้นมาเป็นภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมาจากสิ่งใด? เกิดขึ้นมาจากสัมมาสมาธิ ถ้าเกิดจากสัมมาสมาธิ เพราะมันไม่มีสมุทัยเข้าไปเจือปนกับมัน

ที่นี้ไม่มีสมุทัยเข้าไปเจือปน ถ้ามันใช้ปัญญาขึ้นมา มันใช้ปัญญาด้วยความไม่ชำนาญของมัน มันก็ไม่มรรคสามัคคี มันก็เป็นการดทังคะ ดทังคะคือการประหารชั่วคราว พอประหารชั่วคราว ประหารชั่วคราวบ่อยครั้งเข้าๆ ประหารชั่วคราวแล้วถ้ามันประหารไม่ได้ มันประหารไม่ได้มันก็ถูกลูกกัฏฐ์ กัฏฐ์ปฏิบัติไป เราก็ล้มลุกคลุกคลาน เห็นใหม่ เราก็กลับมาทำความสงบของใจมากขึ้น ลับมิดของเราให้มีความคมมากขึ้น แล้วใช้ปัญญาต่อเนื่องกันไปๆ การกระทำแบบนี้ นี้

ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนา ปัญญาเกิดขึ้นจากหัวใจ ปัญญาเกิดขึ้นจากการฉลาดในอารมณ์

อารมณ์นี้อารมณ์โลกนะ แต่ถ้าอารมณ์ธรรมนะ เวลามันเป็นโลกๆ เห็นใหม่ โลก โลกีย์ ปัญญา เวลามันสงบเข้ามาแล้วมันมีอีกมิติหนึ่ง มิติว่าถ้าจิตสงบแล้วเขาเป็นสากล สากลว่าจะทำ ลัทธิอย่างไร จะปฏิบัติอย่างไรจิตมันก็สงบเหมือนกัน แต่เป็นสัมมาหรือเป็นมิฉนา ถ้าเป็นมิฉนา สมาธิ สมาธิเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา ก็ไปยึดของมัน เอาสิ่งนั้นมาทับถมหัวใจอีกต่อเนื่องกันไป แต่ถ้าเป็นสัมมานะ สัมมาสมาธิคือสมาธิใช่ไหม เราก็คือเราใช่ไหม สิ่งที่เกิดขึ้น คุณติ แก้วแหวนเงินทองในโลกนี้มันก็เป็นของมันโดยธรรมชาติของมัน มันมีค่าในตัวของมันเองใช่ไหม แต่เราเอง เราไปยึดมันมาเป็นของเรา เราไปว่าเป็นของเรา เราก็เป็นเราใช่ไหม แก้วแหวนเงินทองก็เป็นแก้วแหวนเงินทองใช่ไหม มันมีค่าในตัวมันเองใช่ไหม สมาธิก็เป็นสมาธิ เราก็คือเรา จิตก็คือจิต ถ้าจิตเป็นสมาธิ ถ้ามันเป็นอย่างนี้ นี่ไง เป็นสัมมา สัมมาคือมีสติมีปัญญาบริหารจัดการมันไง ถ้ามีสติปัญญาบริหารจัดการขึ้นมา เวลามันเกิดขึ้นมา มันเป็นธรรมจักร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ต้องมาตรัสรู้อย่างนี้ พระอรหันต์ทุกองค์ต้องมาเป็นแบบนี้ แล้วเราละ

เรามีพุทธะนะ เรามีหัวใจนะ เรามีพุทธะ พุทธะของเรา เห็นใหม่ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่มองไปด้วยอุปกิเลส พุทธะของเรา มารมาครอบงำ เสร้าหมอง เดี่ยวก็ส่องใส เดี่ยวก็เสร้าหมอง นี่มันแปรปรวนอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าเราทำของเราให้มันชัดเจนขึ้นมา มันจะเสร้าหมอง มันจะส่องใส มันมีสติมีปัญญา มันรักษาของมัน พอชัดเจนของมัน นี่สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือมีสติมีปัญญาบริหารจัดการขึ้นไป แล้วถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา เห็นใหม่ ปัญญาที่เกิดขึ้น นี่หัวใจเรียกร่องอย่างนี้

เราหิวเรากระหายกันนะ เราหาปัจจัยเครื่องอาศัย หัวใจมันต้องการธรรมะ ธรรมะคือธรรม โอสธเข้าไปชำระล้างในหัวใจ คนเจ็บไข้ได้ป่วยต้องการยารักษา จิตใจของเรามันทุกครั้งร้อน เห็นใหม่ เราหน้าชื่นตาบานกัน แต่หัวใจเสร้าหมอง ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว ทุกดวงใจว่าแห้ว คนที่เกิดขึ้นมาทุกๆ คน เกิดขึ้นมามีกิเลสมีวิชาถึงเกิด มีกิเลสมีวิชาในหัวใจ มันเผา ลนใจทั้งนั้น จะแหม่มขึ้นขนาดไหน หัวใจเสร้าหมอง ในหัวใจว่าแห้ว ถ้าหัวใจว่าแห้ว

แล้วถ้าเราฉลาด นี่ทรัพย์สมบัติ เราทำหน้าที่การงานขึ้นมาเราได้ผลตอบแทน ในการปฏิบัติขึ้นมา เราจะมีธรรมะตอบแทน เป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูมิจิโก เกิดจากใจของเรา ใจมัน

สัมผัสชนะ ถ้าใจสัมผัสชนะ ใครหลอกลวงใครไม่ได้หรอก คนไม่รู้ไม่เห็นพูดอย่างไรก็ผิด ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ผิดทั้งนั้น แต่ถ้าคนรู้คนเห็น หลวงปู่มั่นเวลาท่านเทศน์ หลวงตาท่านพูดประจำ มรรคผลนิพพานหยิบเอาได้เลยละ หยิบเอาได้เลย เพราะคนรู้บอก เหมือนคนตาดีจูงคนตาบอด แต่ในปัจจุบันเรามีคนตาบอดจูงคนตาบอด มีแต่คนตาบอดจูงคนตาบอด แล้วมันจะไปเอามรรคผลนิพพานจากไหนล่ะ มันก็เอามรรคผลนิพพานจากความหลงของตัวเอง

ฉะนั้น ฟังธรรมๆ เพื่อเตือนใจเรานะ นิธรรมโอสถ ธรรมโอสถ เห็นใหม่ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เราแสวงหาสิ่งนี้ ในเมื่อทำบุญกุศลเป็นสมบัติของเรา เป็นโอกาสของเรา เราก็ทำของเรา แต่เวลาปฏิบัตินะ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกไม่ทิ้งไปเปล่าๆ ถ้ามีลมหายใจ มีสติกับความรูสึกนี้ นี่คือนานาปานสติ มันอยู่กับเรา

เราทำหน้าที่การงาน เราต้องมีตำแหน่งหน้าที่การงาน เราถึงทำได้ แต่ในปัจจุบันนี้เราต้องหายใจ คนไม่หายใจคือคนตาย ในเมื่อยังมีชีวิตอยู่ สมบัติที่มีคุณค่า ลมหายใจที่เข้าและลมหายใจที่ออก แล้วถ้ามีสติ มีการระลึก มันจะเป็นอนาปานสติ งานของใจเกิดขึ้นที่นี่ งานของใจเกิดขึ้นงานของใจมันมีที่เกาะ แล้วใจมันจะได้รับการช่วยเหลือ เพราะใจเรามีสติมีปัญญา แล้วย้อนกลับมา เห็นใหม่ หนามยอกเอาหนามบ่ง จิตใจมันทุกข์ยากนัก จิตใจก็หาที่เกาะที่อาศัย ถ้ามีศีล มีสมาธิขึ้นมา ฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นมา ศีล สมาธิขึ้นมาคือมรรค มรรคถ้ามันก้าวไปแล้ว ธรรมจักรมันเกิดขึ้นมาแล้ว มันจะเข้ามาชำระล้างกิเลสในใจของเรา มันจะเข้ามาชำระล้างความเศร้าหมอง ความฟุ้งใส ที่ว่าเศร้าหมองฟุ้งใส ให้มันเป็นเอกัคคตารมณ์ ให้มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา แล้วมันจะทำงานของมันนะ

งานอย่างนี้งานในพุทธศาสนา ศาสนาอื่นๆ เขาให้อ้วนอวบขอเอา ให้เชื่อผู้นำ แต่ในพุทธศาสนาให้เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รัตนตรัย แก้วสารพัดนึก แต่เวลาปฏิบัติแล้ว นี้ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ใจของเราแน่ละมันจะเป็น ใจของเราที่มันทุกข์มันยากนี้แหละ มันจะรู้มันจะถอนของมัน มันถึงเป็นธรรมะส่วนบุคคลใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทางใจ เราจะต้องแสวงหา

แล้วแสวงหา “งานต้องทำขนาดนั้นเชียวหรือ ทำงานก็ทุกข์ยากพอแรงแล้วยังต้องมาปฏิบัติให้ทุกข์ยากมากไปกว่านี้อีกหรือ”...เวลาเราอยากได้อริยทรัพย์นี้ พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ แล้วมันไม่มีทางอื่นจะเป็นทางออกได้ มีอยู่ทางเดียวมรรคญาณ มีอยู่ทางเดียวศีล สมาธิ

ปัญญา ภาวนามยปัญญา ทางเดียวเท่านั้นที่จะรู้จะถอนกิเลสในใจของสัตว์โลก แล้วถ้าใครทำได้
จริง เห็นจริง เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์พระอรหันต์ในสมัย
พุทธกาล ถ้าเวลาพระสารีบุตรพูดกับพระองค์อื่น พระไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ถ้าเราพูด เราก็พูดแบบพระสารีบุตรพูดนั่นแหละ”

นี่เวลาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วไม่เข้าใจ ไปถามสารีบุตร พระสา
รีบุตรจะขยายความให้ฟัง ขยายความก็ยังสงสัย ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็สงสัย เอา
ความสงสัยไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรอธิบายให้ฟังก็ยังสงสัย เอาความสงสัยของพระสารี
บุตรกลับไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้า
เราพยากรณ์ เราก็พยากรณ์อย่างนั้น ถ้าเราพูด เราก็พูดแบบพระสารีบุตรนั่นแหละ”

เห็นไหม ธรรมมันเหมือนกัน นี่ถ้าหัวใจทุกดวงใจประพฤติปฏิบัติแล้วมันเป็นอันเดียวกัน
อันเดียวกันในการรู้การถอน นี่เวลาสรมันปักอกเรามา ปฏิสนธิจิตเกิดในใจ เกิดในครรภ เกิดใน
น้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ กำเนิด ๔ จิตมันเวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา
แล้วเราจะถอนสรอันนี้ ถ้าเราถอนสรอันนี้ได้ มันจะเป็นสมบัติของเรา สมบัติที่เราแสวงหากันนี้
สมบัติคือธรรมโอสถ เอวัง